

Fjärde deklARATIONEN från Lacandonadjungeln

”Vi utgör vårt lands bortglömda värdighet.”

Fjärde deklARATIONEN från Lacandonadjungeln

”Vi utgör vårt lands bortglömda värdighet.”

1996

Mottogs den 27-06-2025 från [https://web.archive.org/web/20050217234606/](https://web.archive.org/web/20050217234606/http://yelah.net/articles/ezlnfjarde)

<http://yelah.net/articles/ezlnfjarde>

Översatt av **Malinda Andersson**, Solidaritet med Zapatisterna

Innehåll

1	3
2	9
3	11

1 januari, 1996

”Vi inbjuder alla samhällen och alla de som brukar den här jorden, att stå på vår sida så att vi tillsammans kan ge liv åt kampen. Fram till dess att landet tillhör oss och våra förfäder, måste vi utan att ge vika kämpa mot dem som reser sig över oss, som kommenderar oss. Med vår inre styrka håller vi värdighetens och frihetens vackra fana högt. Vi måste kämpa fram till dess att vi besegrat dem som krönt sig själva och hjälpt dem som stulit vår jord, dem som tjänar pengar på det arbetande folket och dem som förföljer oss på sina egendomar. Det är vår skyldighet om vi vill kallas värdiga och goda invånare i våra samhällen. Vi måste med våra hjärtans hela kraft förena oss och hänge oss åt denna stora uppgift. De som börjat kämpa, de som bär renheten inom sig måste följa sina principer och inte förlora hoppet om det goda livet.

Vi ber dem som erhåller detta manifest att sprida det vidare till alla de män och kvinnor som tillhör våra samhällen.”

(Zapatas manifest, ursprungligen skrivet på Nahuatl)

1

Till Mexikos folk, till världens folk och regeringar, bröder och systrar:

Ordets blomma kommer inte att vissna. Det maskerade ansikte som idag har ett namn kommer kanske att dö, men ordet som härrör från historiens och världens djup kan inte tystas av de maktavandes arrogans. Vi föddes ur natten. Vi lever på natten. Vi kommer att dö här, men morgondagens ljus är till för dem som gråter sig till sömns, dem som förvägrats dagen, dem för vilka döden är en gåva, dem som berövats livet. Ljuset är till för dem alla. Allt åt alla. Smärtan, kvalet, upprorets glädje, den för oss förnekade framtiden och revolutionens värdighet tillhör oss. Vi har ingenting.

Vi har kämpat för att göra oss hörda, men den onda regeringen skriker ut sitt övermod och med vapen stänger de alla möjligheter.

Det var hungern som framkallade vår kamp och den onda regeringen bistår våra barns skrikande magar med pennor och papper.

Vi kämpar för att få tak över huvudet, medan den onda regeringen förgör våra hem och vår historia.

Vi kämpar för kunskap och den onda regeringen bemöter oss med nonchalans och förakt.

Vi kämpar för ett rättvist och värdigt arbete, men den onda regeringen köper upp och säljer ut våra kroppar och vår skam.

Vi kämpar för livet och den onda regeringen erbjuder en framtid fylld av död.

Vi kämpar för att vår rätt till oberoende och självbestämmande ska respekteras och den onda regeringen påtvingar oss lagar skapade av ett fåtal.

Vi kämpar för tanke- och rörelsefrihet, men den onda regeringen bygger fängelser och gräver gravar.

Vi kämpar för rättvisa, men den onda regeringen består av kriminella och mördare.

Vi kämpar för vår historia som den onda regeringen försöker förgöra.

Vi kämpar för vårt hemland, medan den onda regeringen drömmer om utländska flaggor och främmande språk.

Vi kämpar för fred medan den onda regeringen deklarerar krig och förstörelse.

Bostäder, jord, arbete, mat, utbildning, självständighet, demokrati, frihet, rättvisa och fred stod det på de fanor vi höll i gryningen av 1994. Dessa var våra krav under den natt som varade i 500 år och dessa fordranden står fast än idag.

Vårt ord och vårt blod har tänt en liten eld bland bergen och vi vandrar mot pengarnas och de mäktigas hus. Bröder och systrar av andra raser, språk och hudfärger, men med samma hjärta, vakar över vårt ljus och i dess sken dricker de av samma eld. De makthavande försökte kväva oss med sin våldsamma vind, men vårt ljus växte till andra ljus. De rika drömmer fortfarande om att förgöra det första, men det är meningslöst. Nu är ljusen alldeles för många och de har alla anslutit sig till det första.

De arroganta vill tillintetgöra ett uppror som de felaktigt tror började 1994. Men upproret som nu har ett mörkt ansikte och talar ursprungsbefolkningens språk föddes inte idag. Förut talade det andra språk i andra delar av landet. Upproret mot orättvisorna fanns bland många berg och i många historier. Det har talat nahuatl, paipi, kiliwa, cucapa, cochimi, kumiai, yuma, seri, chontal,

Mjukt och försiktigt talar vi om sammanhållning även då vi är tysta. Våra ord kommer att göra oss till en del av historien. De kommer att göra så att vi slipper överge varandra.

Vårt ord, vår sång, vårt rop är så starkt att de döende inte kommer att dö, utan vi kommer istället att kunna leva kämpande och sjungande.

Länge leve ordet.

Länge leve "Ya Basta!"

Länge leve natten som blir till en soldat för att inte falla i glömska. Ordet dör för att kunna leva och det kommer för alltid att gro i jordens sköte. Genom att födas och leva dör vi. Vi kommer alltid att förbli levande. Endast de som ger upp sin historia överlämnar sig själva till glömskan.

Vi är här.

Vi kommer inte att ge upp.

Zapata lever och trots allt går kampen vidare.

Från sydöstra Mexikos berg,

Subcomandante insurgente Marcos, EZLNs överkommando, januari 1996.

chinanteco, pame, chichimeca, otomi, mazahua, matlatzinca, ocuilteco, zapoteco, solteco, chatonno, papabuco, mixteco, cucateco, triqui, amuzgo, mazateco, chocho, ixcaateco, huave, tlapaneco, totonaca, tepehua, popoluca, mixe, zoque, huasteco, lacandon, mayo, chol, tzeltal, tzotzil, tojolabal, mame, teco, ixil, aguacateco, motocintleco och chicomucelteco.

De vill ta vårt land så att våra fötter inte har något att stå på. De vill ta vår historia så att vårt ord ska glömmas bort och dö ut. De vill inte ha några indianer. De vill att vi ska dö. De makhavande vill ha vår tystnad. När vi var tysta dog vi, för utan ordet existerade vi inte. Vi kämpar mot minnesförlusten och döden, för livet. Vi bekämpar rädslan för döden, då vi i minnet har upphört att existera. Vårt hemland talar ur sitt indigena hjärta, det kommer att ha värdighet och ett minne.

Bröder och systrar:

Efter uppbrytandet av den militärblockad som regeringen använt för att försöka dränka oss i nederlag och isolering, uppmanade vi den 1 januari 1995, olika medborgerliga och oppositionella krafter att bilda en front, i syfte att ena de demokratiska röster som talar emot enpartisystemet. Trots att detta försök har mött många problem lever det kvar i tankarna hos de män och kvinnor som vägrar att agera i enlighet med de makhavandes önsknings, när de ser sitt hemland styras av utländska valutor. Motståndsfrenten har efter en tid fylld av svårigheter, tillbakagångar och missförstånd, börjat konkretisera sina första förslag och överenskommelser för att nå samordnade handlingar. Den här mognadsprocessen kommer att bära frukt under det nya året. Vi, zapatisterna, hälsar Rörelsen för Nationell Befrielse och vi hoppas att det alltid kommer att finnas en strävan efter enighet och samtidigt en respekt för olikheter, bland dem som format den.

Då dialogen med regeringen började, förråddes EZLNs åtagande om en politisk lösning till kriget. Den onda regeringen låtsades vilja ha en dialog, uttalade sig för en feg, militär lösning och med dåliga argument öppnade de vägen för en stor militär och polisiär insats, vars främsta syfte var att avrätta EZLNs ledare. EZLNs beväpnade styrkor mötte attacken med ett lugnt motstånd där de tolererade de stridande soldaterna. Dessa stöddes av ett dödsmaskineri samt ett tekniskt stöd från utländska krafter som ville tysta ropet om värdighet som hördes från Mexikos sydöstra delar. En retireringsorder tillät zapatisterna att behålla sin militära makt, sin moral, sin politiska kraft och sin historia, vilka är de huvudsakliga vapnen mot den oärliga regeringen. Den enorma mobilise-

ringen av det nationella och internationella samhället hindrade den förrädiska offensiven och tvingade regeringen att gå med på förhandlingar. Tusentals oskyldiga civila togs till fånga av den onda regeringen och sitter fortfarande fängslade. De terrorister som styr använder dem som gisslan. Den federala arméns militära framgångar sträckte sig till förstörandet av ett bibliotek, en kulturell samlingsplats, ett dansgolv, samt plundringen av ursprungsbefolkningens tillhörigheter. Detta mordförsök förvarade regeringen med lögnen om att man hade i syfte att återställa den nationella suveräniteten.

Den 1 januari 1994 hade regeringen svurit på att efterfölja konstitutionens 39:e artikel, men istället ignorerade man den och reducerade den mexikanska federala armén till en ockupationsarmé. Den fick i uppgift att rädda det organiserade brott som utgör regeringen, samt att utveckla sätt på vilka man kunde angripa sina mexikanska bröder.

Under tiden skedde den sanna förlusten av nationell suveränitet i och med hemliga pakter och ett rum där man samlade rika människor och utländska regeringar. Idag, medan tusentals soldater förolämpar och provocerar människor beväpnade med trävapen och ordets värdighet, säljer de höga officerarna ut den mexikanska nationens rikedom och förstör det lilla som finns kvar.

När regeringen än en gång återupptog fredsförhandlingarna, efter tryck från nationella och internationella krafter, passade man på att ännu en gång visa sin motivation inför dialogen. Neokolonisatorerna har utmärkt sig genom en attityd präglad av arrogans, rasism, samt den konstanta förnedring som leder till misslyckande efter misslyckande i San Andres-dialogen. De stödde sig på den frustration och den utmattning som fanns hos zapatisterna. Regeringen som var övertygad om att den hade argumenten för att kunna använda sig av armén, lade all sin energi på att bryta samtalet och säkrade på så sätt det som förnuftet inte kunde garantera.

Då EZLN förstod att regeringen vägrade att koncentrera sig på den nationella konflikt som kriget representerade, togs ett initiativ för fred som innebar att man försökte klara upp dialogen och förhandlingarna. I syfte att lyssna till den nationella och internationella opinionen angående deras krav inför framtiden, påkallades en folkomröstning för fred och demokrati.

Med entusiastiskt deltagande från medlemmar av Nationella Demokratiska Konventionen, tusentals oorganiserade, osjälviska medborgare som i hopp om demokrati ställde upp frivilligt, mobiliseringen av internationella solidaritetsgrupper, grupper bestående av unga människor, samt den ovärderliga hjälp från våra bröder och systrar i den Nationella Medborgaralliansen under augusti och september 1995, fullföljdes ett enastående experiment.

konstituerande och en ny författning. Styrkan strävar inte efter att ta makten, utan för en demokrati där de som styr gör det genom att lyssna till folket.

Vi uppmanar alla män och kvinnor tillhörande ursprungsbefolkningen, såväl som övriga mexikaner; alla dem som utgör den här nationen; dem som går med på att kämpa för tak över huvudet, jord, arbete, bröd, sjukvård, utbildning, information, kultur, oberoende, demokrati, rättvisa, frihet och fred; dem som förstår att enpartisystemet är det främsta hindret för övergången till demokrati i Mexiko; dem som vet att demokrati inte betyder att man endast byter ut de regerande, utan istället en folkligt styrd regering som arbetar för människorna; dem som inser nödvändigheten i att skapa ett nytt Magna Charta som innefattar Mexikos folks huvudsakliga krav och som garanterar att artikel 39 iakttas med hjälp av folkomröstningar; dem som inte kräver valbara poster; dem som har hjärtat, viljan och visheten i vänstra delen av bröstet; dem som inte längre vill vara åskådare och är beredda att delta utan ekonomisk ersättning eller privilegier än deltagandet i skapandet av den nya nationen; dem som vill vara med att skapa något nytt, något gott alla dessa uppmanar vi att bli en del av den Zapatistiska Fronten för Nationell Befrielse.

De medborgare som inte står bakom något parti, de politiska och sociala rörelserna, medborgarkommittéerna som för en dialog, alla de som inte aspirerar på att ta makten och som godtar denna Fjärde deklARATION från Lacandonadjungeln, förbinder sig till att delta i dialogen och formulera dess struktur, aktionsplan och principdeklARATION.

Idag, den 1 januari 1996, undertecknar EZLN denna Fjärde deklARATION. Vi inbjuder alla Mexikos invånare att göra det samma.

3

Bröder och systrar:

Det finns många ord i världen. Vi har skapat många världar. De är skapade för oss. Det finns ord och världar av lögnar och orättvisor, men också sådana av sanning. Vi säger de sanna orden. Vi är skapade för att uttrycka dem. I den mäktigas värld finns inte plats för några andra än dem själva och deras tjänare. Vi vill ha en värld för alla.

Vi vill ha en värld med plats för många världar. I den nation som vi skapar finns plats för alla samhällen och språk och där alla kan leva och skratta.

Lacandonadjungeln. Vi uppmanar alla ärliga män och kvinnor att delta i den nya politiska organisationen som föds idag: Den Zapatistiska Fronten för Nationell Befrielse (FZLN). Det är en medborgerlig, fredlig, oberoende och demokratisk organisation som kommer att kämpa för demokrati, frihet och rättvisa i Mexiko. FZLN föds idag och vi inbjuder alla arbetare på landsbygden och i städerna, ursprungsbefolkningen, daglönarna, lärarna och studenterna, de mexikanska kvinnorna, alla landets ungdomar, ärliga intellektuella och konstnärer, ansvarsfulla religiösa och alla de mexikaner som önskar demokrati, frihet och rättvisa för sig själva och sina barn, att delta. Vi inbjuder det civila samhället, de som är partipolitiskt obundna, medborgarrättsrörelsen alla mexikaner, att skapa denna nya politiska styrka.

Den nya politiska styrkan kommer att vara nationell och knuten till EZLN.

Den politiska styrkan kommer att utgöra en del av den breda oppositionen, Rörelsen för Nationell Frigörelse och vara ett forum för medborgerlig politisk medverkan, där olika delar av den oberoende oppositionen kan sammanstråla och där olika viljor kan sammanföras till gemensamma aktioner.

I den politiska styrkan kommer ingen att sträva efter valbara positioner i någon som helst form. Styrkan är inte ett politiskt parti och strävar följaktligen inte efter att ta makten.

Den politiska styrkan kommer att kunna organisera medborgarnas krav och förslag utan inblandning från regering eller politiska partier. Vi behöver inte fråga om lov för att bli fria. Regeringens roll är att företräda samhället och det har den rätt att göra.

Den politiska styrkan kommer att kämpa mot maktcentraliseringen och att rikedom koncentreras till ett fåtal. Medlemmarna i styrkan har inget annat privilegium än tillfredsställelsen över att ha fullföljt sin uppgift.

Den politiska styrkans bas finns hos gräsrotterna men den är organiserad både lokalt, statligt och regionalt. Styrkan föddes i och med medborgarnas dialoger.

Den politiska styrkan kallas "front" därför att den innefattar icke-partibundna grupper och har många olika nivåer av engagemang och representerar många olika typer av kamp.

Den politiska styrkan är "Zapatistisk" därför att den föddes ur hoppet i ursprungsbefolkningens hjärtan och tillsammans med EZLN kommer uppifrån bergen.

Den politiska styrkan har ett program med 13 punkter. Dessa innefattar den Första deklarationen från Lacandonadjungeln, samt de saker som lagts till under det tvååriga upproret. Man kämpar mot enpartisystemet för ett nytt

Aldrig tidigare i nationens historia, eller ens i världshistorien, hade det fredliga samhället haft en dialog med en väpnad, hemlig grupp. Under detta möte fördes fler än 1 300 000 dialoger för att styrka demokratin. Som ett resultat av folkomröstningen bekräftades legitimiteten i zapatisternas krav, vilka ratificerades. Den breda om än stagnerade motståndsfrenten uttryckte klart sin önskan att se zapatisterna delta i Mexikos politiska liv och fick en ny push framåt. Det massiva deltagandet från internationella grupper belyste vikten av att skapa utrymmen där olika synsätt på den demokratiska förändringen kunde uttryckas, även i andra länder. EZLN anser att resultaten av denna nationella och internationella dialog är mycket seriös och kommer nu att starta det politiska och organisatoriska arbetet med att agera enligt denna.

Folkomröstningen för fred och demokrati frambringade tre nya initiativ från zapatisterna. Ett gäller den internationella arenan och uttrycks i önskan att organisera en interkontinental dialog mot nyliberalismen. De andra två initiativen är av nationell karaktär: bildandet av icke-partibundna medborgarkommittéer vars grund ligger i att diskutera de huvudsakliga problemen i landet, samt skapandet av nya Aguascalientes där det civila samhället kan möta zapatismen.

Tre månader efter att dessa tre initiativ hade börjat omsättas i praktiken, var sammankallandet till ett interkontinentalt möte för mänskligheten och mot nyliberalismen nästan klart. Mer än två hundra medborgarkommittéer har organiserats i Mexiko och idag kommer fem nya Aguascalientes att invigas: i La Garrucha, Oventic, Morelia, La Realidad och så det första och det sista i hjärtana på världens alla ärliga män och kvinnor. Mitt bland oroligheter och fattigdom har de zapatistiska byarna och de civila samhällena lyckats skapa ett fredligt motstånd som kommer att bli samlingsplatsen för både den mexikanska kulturen och andra kulturer.

Det nya Nationella Samtalet sattes på sitt första prov under den grundläggande diskussionen i San Andres. Medan regeringen ignorerade människorna som lever här, visade zapatisternas rådgivare och gäster på en sådan rik dialog att den översteg diskussionsbordets gränser och blev tvungen att flyttas till sin rättmätiga plats: nationen. Ursprungsbefolkningen som alltid tvingas lyssna, lyda, acceptera och ignorera sina inre röster, tog till orda och uttryckte den vishet som de bär på. Bilden som de makthavande målat upp av den nonchalanta, försagda indianen som man kan göra till åtlöje, splittrades. Värdigheten och stoltheten hade återigen tagit den plats i historien som den förtjänar hos fullkomliga och kompetenta medborgare.

Dialogen mellan olika etniska grupper och deras representanter kommer att fortsätta inom Ursprungsbefolkningens Nationella Forum. Där kommer man att finna sin rytm och nå sina mål, vilka ursprungsbefolkningen kommer att vara med och bestämma. Detta kan ses som ett resultat av de första San Andres-avtalen.

På den politiska scenen återupptäcktes salinismens kriminalitet och med detta stabiliserades återigen enpartisystemet. De som ursäktar Salinas och som var med att omforma konstitutionen lider av minnesförlust. Dessa hör till de mest entusiastiska anhängarna av den man som förvärvade deras rikedom. PAN, som är Salinas mest trogna samarbetspartner, började demonstrera vilka möjligheter de hade att ersätta PRIs repressiva, intoleranta och reaktionära politiska position. De som hoppas på en uppgång för neo-PANism har glömt att demokrati inte betyder att man ersätter en diktatur med en annan. De hyllar den nya inkquisitionen som bakom en demokratisk fasad och moraliska strider försöker fastställa vad som återstår av ett land som förr var ett av världens underverk, men som nu bistår krönikorna med nya skandaler.

Regeringens politik präglades av repression och strafffrihet. Massakrerna i Guerrero, Oaxaca och Huasteca bekräftar regeringens policy vad gäller behandlingen av ursprungsbefolkningen; UNAMs hårda bemötande av studentstrejkerna för demokrati visar hur korruptionen inom politiken sipprar in i den akademiska världen; El Barzons ledare som hölls kvar i häkte manifesterar hur man använder sig av förräderi som en väg till dialog; den våldsamma repression som mötte Espinoza påvisar ytterligare gatufascism i Mexiko City och stödet till privatiserandet av bankerna säkrar relationen mellan enpartisystemet och kapitalet. Dessa politiska brott kommer inte att lösas eftersom det är de som borde väcka åtal som begår dem; den ekonomiska krisen gör korruptionen än mer förekommande inom den politiska sfären. Regering och brott är idag synonymmer.

Medan den legala oppositionen hängav sig åt att finna något att gripa tag i, i denna döende nation, steg skepticismen mot partipolitik bland befolkningen. Man började söka efter vägar till alternativt politiskt arbete och politisk organisation. 1995 lyste det hjältemodiga zapatistiska motståndet som en stjärna och skrev på så sätt en vacker del i den mexikanska historien. I Tepoztlan och El Barzon, för att bara nämna ett par platser och rörelser, fann motståndet värddiga representanter.

1995 karaktäriserades av två helt olika nationella projekt som stod i klar motsättning till varandra. Det ena utgjordes av de Mäktigas projekt som medförde en total förstörelse av Mexiko; förnekandet av dess historia, utförsälj-

ningen av dess suveränitet, förräderi och kriminalitet som erkända värderingar; regeringens hyckleri och bedrägeri; ett nationellt program som bestod av destabilisering och osäkerhet, samt en ekonomisk utveckling präglad av repression och bristande tolerans. Hos PRI visar detta projekt sitt kriminella ansikte och inom PAN ger det sken av att vara demokrati.

Det andra projektet var övergången till demokrati inte en övergång inom det korrupta systemet vars förändringar endast syftar till att behålla allt som det alltid varit, utan en övergång som innebär återuppbyggnad av nationen; försvaret av den nationella suveräniteten; strävan efter demokrati, frihet och ärlighet i beslutsfattandet; stabilitet och säkerhet skapad av demokrati och frihet, samt en politik präglad av tolerans och dialog. Detta projekt ska inte skapas eller svara till en homogen politisk kraft eller till individens vänlighet, utan till den breda motståndsrörelse som är kapabel att samla alla nationens känslor.

I slutet av 1900-talet skakas Mexiko av ett krig och vi befinner oss i dess mittpunkt. Kriget mellan dem som vill bevara en social, kulturell och politisk regim som innebär förräderi mot nationen och dem som kämpar för en demokratisk, rättvis och fri förändring. Det zapatistiska kriget är en del av ett än större krig som utgör kampen mellan minnesförlust och en historia som strävar efter en framtid.

Mångfald, tolerans, liv, demokrati, rättvisa och frihet är endast möjliga i ett nytt samhälle. De Mäktiga kommer inte att vara de som skapar det. De Mäktiga är endast försäljare av det som återstår av detta förstörda land, en gång ödelagt av de verkliga förgörarna de regerande.

Oppositionens projekt saknar något som idag blivit avgörande. Vi motsätter oss det nationella projektet, men vi saknar förslag på hur man ska skapa en ny nation. EZLN har delvis utgjort en förtrupp i försöket att skapa övergången demokrati. Trots avrättningarna och hoten, bakom lögnerna och förräderiet har EZLN behållit sin legitimitet och sin ansvarskänsla och fortsätter kampen för demokrati, rättvisa och frihet för alla mexikaner. Idag är denna kamp en kamp för nationell frigörelse.

2

Efter att ha lyssnat till alla våra bröder och systrar, uppmanar vi idag Mexikos folk att i Emiliano Zapatas anda delta i nya etappen av kampen för nationell frigörelse och skapandet av en ny nation, genom denna. Fjärde deklaration från